

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsråden

Digitaliseringsdirektoratet
Postboks 1382 Vika
0114 OSLO

Deres ref
20/01231-16

Vår ref
22/994-12

Dato
19. september 2022

Skates råd om tverrsektoriell styring

Jeg viser til brev fra Digitaliseringsdirektoratet på vegne av Skate datert 9. desember 2021, og takker for interessante innspill. De temaene som tas opp der, er diskutert og diskuteres løpende i fagdialogen mellom mitt departement og Digitaliseringsdirektoratet, og i dialogen med andre departemener, bl.a. i Embetsgruppen for IKT.

I brevet tar Skate opp problemstillinger knyttet til tverrsektoriell styring av digitalisering, og berører mange tema; regelverk, finansiering, samarbeid, styring, innovasjon og brukerorientering. Skate gir råd som spenner fra konkrete anbefalinger knyttet til finansiering og utforming av tildelingsbrevene, til helt overordnede oppfordringer om å «etterspørre nye løsninger på store problemer».

Jeg setter pris på at Skate på denne måten ønsker å bidra til politikkutviklingen for digitaliseringen av offentlig sektor.

I det følgende vil jeg kommentere noen av enkeltanbefalingene i brevet:

Skate mener at dagens finansieringssystem ikke stimulerer til tverrsektorielle satsinger, og anbefaler at det etableres en felles pott for trinnvis finansiering av tverrsektorielle tiltak, herunder realisering av livshendelsene. Skate mener også at nytte og kostnader må vurderes helhetlig og på tvers av sektorer, ettersom det i dag er krevende å håndtere tiltak der gevinstene ved tiltaket kommer et annet sted enn der man tar kostnadene.

Finansieringen av offentlige digitaliseringstiltak kan enten skje gjennom omprioritering innenfor en virksomhets egen ramme (eventuelt ved å låne på fremtidige budsjetter mot tilsvarende innsparinger i fremtiden), gjennom bevilgning over statsbudsjettet

(satsingsforslag), eller gjennom virkemidler som Medfinansieringsordningen for statlige digitaliseringstiltak (Medfinansieringsordningen), Stimulab-ordningen mm. Slike digitaliseringstiltak blir som kjent årlig behandlet i budsjettprosessen, der de må vurderes opp mot andre prioriterte budsjettformål.

Tilgang til ekstern finansiering er imidlertid ikke tilstrekkelig for at samarbeidet lykkes. For å kunne finansiere tverrsektorielt samarbeid, mener jeg at det bør være en forutsetning at det foreligger forpliktende samarbeidsavtaler mellom de deltakende virksomhetene med klar beskrivelse av roller og ansvar. Selv om finansiering er på plass, vil det kunne oppstå situasjoner der de deltakende virksomhetene må prioritere mellom å levere på egne resultatmål, og de forpliktelsene de har påtatt seg i den tverrsektorielle samarbeidsavtalen. Slike situasjoner bør derfor være regulert i en samarbeidsavtale.

Jeg håper at Skate, ved sekretariatet i Digitaliseringsdirektoratet, kan bidra med et helhetlig og gjennomarbeidet innspill med en grundig problemanalyse, gjerne med konkrete eksempler/case, som underlag for forslag til tiltak for å fremme utvikling av tjenester basert på tverrgående samarbeid. En slik analyse bør gjerne omfatte en vurdering av andre kritiske suksessfaktorer for tverrsektorielle digitaliseringstiltak.

Samordning av tildelingsbrev

Skate anbefaler at departementene tar rollen som aktiv pådriver for samarbeidsprosjekter, både i egen sektor, på tvers av sektorer og mellom stat og kommune. Skate peker på tiltak som felles budsjettposter, felles mål og resultater for satsinger, samt samordnede tildelingsbrev.

Jeg er enig i at samordning av tildelingsbrev i mange tilfeller kan være nyttig. Dette er allerede etablert praksis i flere sammenhenger, og er bl.a. brukt i forbindelse med arbeidet med livshendelsene. Andre aktuelle og benyttede virkemidler for samordning er fellesføringer i tildelingsbrev og krav i Digitaliseringsrundskrivet.

Jobb sammen på tvers av sektorer og forvaltningsnivå

I brevet anbefaler Skate at administrativ og politisk ledelse i departementene og kommunesektoren involveres tidlig i utredningsarbeidet for å sikre samordning av styringssignaler på tvers av departementer og sektorer. Skate mener aktørene på dette nivået bør arbeide mer på tvers både når det gjelder prioritering og finansiering.

Konsultasjonsordningen mellom staten og kommunesektoren er et eksempel på at det også i dag skjer en samordning mellom departementer og mellom forvaltningsnivåene. Jeg mener imidlertid at koordinering på etatsnivå, og også med kommunesektoren, før saken løftes til departementene, er vel så viktig. Det finnes eksempler på tiltak der dette er gjort – som innkrevingsprosjektet til Skatteetaten.

Prioritere regelverk som et område som må løses sammen

I brevet foreslår Skate at utredningsinstruks, lovteknikkhefte og ny forvaltningslov oppdateres i tråd med krav knyttet til digitaliseringspolitikk, GDPR og klart språk, og at den nye veilederen for digitaliseringsvennlig regelverk innlemmes i de etablerte rammene for regelverksutvikling. Skate tar videre til orde for at utredningsinstruksen bør sikre at regelverkets konsekvens for brukervennlighet, digitalisering og effektivitet fremkommer i utredningsarbeidet. Regelverksarbeidet bør vektlegge at lovtekstene blir teknologinøytrale rammer, mens detaljer fastsettes i forskrift.

Innspillene samsvarer med tiltak i digitaliseringsstrategien og delvis i digitaliseringsrundskrivnet. Når det gjelder utredningsinstruksen, er det allerede krav om å belyse de forholdene som påpekes av Skate, men dette kan tydeliggjøres i veilederen for utredningsinstruksen.

Skate erfarer at lovarbeid tar lang tid, men at når behovet er tydelig definert og prekært nok, klarer man å gjennomføre lovendringsprosessene på kortere tid. Skate viser til blant annet lovarbeid i koronaperioden som et eksempel på dette. Skate viser til god erfaring med tidlig samarbeid mellom virksomheter og departement på regelverksområdet, der man unngår sekvensielle prosesser, og anbefaler at det legges opp til samarbeid - ikke stafett.

Dette er relevante og gode innspill som allerede følges opp, bl.a. gjennom ny veileder for digitaliseringsvennlig regelverk publisert av Digitaliseringsdirektoratet. Når det gjelder referansen til lovarbeid under pandemien, vil jeg påpeke at regelverksutvikling i en krisesituasjon ikke nødvendigvis er overførbar til en «normalsituasjon». Unntak fra ordinære prosesser knyttet til regelverksutvikling under pandemi, er hjemlet i smittevernloven. Jeg er imidlertid enig i at det er behov for at Justis- og beredskapsdepartementet oppdaterer Lovteknikkheftet fra 2000. Jeg vil be mitt embedsverk ta opp dette med JD.

Ett departement bør ha koordineringsansvar for utvikling som omfatter flere departementer
Skate anbefaler i brevet at ett departement gis koordineringsansvar for lovarbeid som krever involvering av flere departement. Hensikten er å ivareta behov for rettidige avklaringer, felles styringssignaler, koordinerte tildelingsbrev og nødvendig avklaring ved motstrid mellom departement og etater.

Ett departement som hovedansvarlig for lovarbeid som berører flere departementer, er allerede etablert praksis. Det ville derfor være nyttig med en nærmere omtale/analyse av det utfordringsbildet som ligger bak anbefalingen fra Skate. Det er uklart om forslaget er basert på konkrete erfaringer der dette har vært et problem, herunder for forholdet mellom departementer og etater.

Anbefaling om å stille krav om innovasjon og brukerorientering

Skate anbefaler at departementene etterspør innovative løsninger for å løse store problemer, og at virksomhetene får handlingsrom til å komme opp med radikale løsninger som løser tverrgående utfordringer. Skate peker på at berørte departementer og virksomheter må etablere felles problemforståelse og et omforent bilde av hvilket problem man skal løse

sammen. Det må etableres dialog med virksomhetene om brukernes behov, og det må skje i et samarbeid mellom berørte departementer og kommunal sektor der brukerne involveres.

Jeg er enig i disse vurderingene, og viser til at denne tilnærmingen finner vi igjen i bl.a. innovasjonsmeldingen og digitaliseringsstrategien for offentlig sektor, herunder i arbeidet med livshendelsene.

Skate samler «lokomotivene» i digitaliseringen av offentlig sektor, og representerer dermed en viktig arena for koordinering og samordning av prioriteringer. Jeg ser frem til videre dialog og innspill om digitalisering.

Med hilsen

Sigbjørn Gjelsvik